

ЗАСТОСУВАННЯ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА МЕТОДІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

В національній доктрині розвитку освіти в Україні зазначається, що «Пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, які забезпечують: подальше удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві». Отже, основною метою сучасних інформаційно-комунікативних технологій навчання є підготовка здобувачів освіти до повноцінної життєдіяльності в умовах інформаційного суспільства.

Володіння інформаційними та комунікативними технологіями дозволяє людині впевнено почувати себе, як у стінах освітнього закладу, так і за його межами – в інформаційному суспільстві, дає можливість і створює умови для формування творчої особистості, подальшої безперервної самоосвіти та самовдосконалення.

Якість сучасного уроку бухгалтерського обліку дозволяє сформувати в учнів дослідницькі вміння і навички, сприяє розвитку їхніх життєтворчих компетенцій. Адже бухгалтерський облік охоплює всю сукупність господарської й фінансової діяльності підприємств, забезпечує контроль за виробництвом і розподілом матеріальних благ, рухом і збереженням майна підприємства, а тому належне ведення обліку сприяє кращій організації керування підприємством, контролю за господарськими операціями.

Зміст навчального предмету представляє собою сукупність знань, відповідну систему вмінь і навиків, що відображають: наукове визначення предмету бухгалтерського обліку; вибір способу обробки облікової інформації, що визначає ту чи іншу форму обліку; план рахунків бухгалтерського обліку, їх класифікацію, повну характеристику, а також організацію документування, аналітичного і синтетичного обліку; грошову оцінку як узагальнення облікових даних у єдиному грошовому вимірнику; калькуляцію як розрахунок єдиної величини собівартості одиниці виробленої продукції, або одиниці певного виду господарських засобів; використання документації як системи виміру і реєстрації всіх видів облікової інформації; форми первинної документації і вміння використовувати їх в обліку, обробляти їх і групувати за обліковими показниками; інвентаризацію як документальне відображення фактичного стану господарських засобів; бухгалтерський баланс як заключний етап систематизації і узагальнення облікових даних; бухгалтерську звітність як систему взаємопов'язаних облікових показників, що відображають результати діяльності підприємства або його підрозділів за визначений період. . [1. с. 56-58].

Важливе значення має вивчення теорії бухгалтерського обліку та оволодіння практичними навичками, яке починаємо із навчання у нашому центрі, аби учні вміло себе зарекомендували перед керівництвом при влаштуванні на роботу і були хорошими спеціалістами при вирішенні тих чи інших питань у відповідних галузях.

Створення інноваційного науково-освітнього середовища у ДНЗ «Деражнянський ЦПО» передбачає якісне оновлення змісту і форм навчання через органічне поєднання навчальної і науково-дослідницької роботи, теорії з практикою, класичних методів викладання з інноваційними, широкої та фундаментальної підготовки фахівців із вузькопрофільною спеціалізацією, що дозволить забезпечити універсальність, багатоплановість, гнучкість та ефективність сучасного навчального процесу. Вивчення матеріалу зумовлене правильною методикою викладання дисципліни, а для цього у нас є чимало методів форм і прийомів навчальної роботи, зокрема таких як: аналіз помилок, казусів, пояснення, бесіда, диспут, дебати, аудіовізуальний метод навчання; брейнстормінг («мозковий штурм»); діалог Сократа (Сократів діалог); «дерево рішень»; дискусія із запрошенням фахівців; ділова (рольова) гра (здобувачі освіти перебувають у ролі економіста, бухгалтера, тощо); «займи позицію»; коментування, оцінка (або самооцінка) дій учасників; майстер-класи; метод аналізу і діагностики ситуації; метод інтерв'ю (інтерв'ювання); метод проєктів; моделювання; навчальний «полігон»; проблемний (проблемно-пошуковий) метод;

публічний виступ; робота в малих групах; тренінги індивідуальні та групові (як окремих, так і комплексних навичок) та інші. Підвищити якість та інтенсивність освітнього процесу при підготовці спеціалістів економічних дисциплін допомагає органічне поєднання інноваційних методик із класичними, традиційними, продумане і гармонійне комбінування різних методів щодо кожної дисципліни та кожного заняття залежно від їхньої мети, призначення, специфіки.

Пояснення є найбільш розповсюдженим способом навчання, яке за змістом повністю задовольняє вимоги навчальної програми, а за формою - максимально стимулює інтерес учнів і сприяє засвоєнню ними навчального матеріалу. Досить ефективним є пояснення, якщо воно здійснюється за основним підручником або опорним конспектом лекцій, якими користуються учні.

Бесіда являється методом, за допомогою якого здійснюється процес спілкування та є джерелом взаємовідносин між викладачем і учнями. При використанні цього методу я, як викладач, привертаю увагу учнів до обговорюваного питання і на цій основі формую в них відповідні знання. Бесіда – це один із методів вирішення проблем формування мотивації навчальної діяльності учнів

Дискусія є одним з найважливіших методів навчання. Учні при обговоренні наближаються до істини через глибоке усвідомлення проблеми завдяки висловленій думці кожного учасника. Дискусії дають змогу обговорювати досить широке коло актуальних питань. Переваги даного методу: координує думки окремих осіб, стимулює учасників дискусії чітко й точно формулювати свої думки.

Диспут (від латинського слова «розмірковувати», «дискутувати») – це зіткнення різних, а інколи і прямо протилежних точок зору. Цей метод не вимагає остаточних висновків, що дає учням можливість аналізувати поняття й аргументи, захищати свої погляди, переконувати в їх правильності інших людей.

Дебати мають на меті взаємну експертизу точок зору і проводяться для того, щоб ознайомитися з поглядами один одного з метою подальшого вироблення спільної позиції. Вони направлені на перемогу однієї точки зору над поглядами опонента і містять ґрунтовні аргументи, що мають забезпечити переконання опонентів і слухачів у правильності саме цієї точки зору. Найголовніше у дебатах – передати повідомлення якомога зрозуміліше.

Щоб полегшити свою роботу, донести учням більше інформації на уроках використовую власні методичні розробки, збірники інструкційних карток, посібники, термінологічні словники бухгалтерських термінів, робочі зошити, лабораторні практикуми, картки для залікових робіт, роботу в парах, групову та індивідуальну роботи.

Також пропоную учням виконувати творчі роботи з бухгалтерського обліку, так як вважаю, що саме такі завдання дадуть змогу їм розібратись в набутих знаннях глибоко та всебічно. Завдання творчих робіт полягає в тому, що учні розкривають суть і зміст по конкретно вибраному рахунку, характеризують його, розкривають первинну документацію, відображають кореспонденцію рахунків, а якщо це практичне завдання, то складають умову задачі та повний її розв'язок. Така форма роботи дає можливість учням розвивати самостійність та творчість, показати свою індивідуальність.

Актуальним є впровадження в педагогічну діяльність кейс-методу. Метод кейсів являє метод навчання за якого учневі пропоную осмислити реальну життєву ситуацію, вирішення якої потребує актуалізації певного комплексу знань. Суть основних переваг цього методу полягає в тому, що він є результатом оновлення методики викладання тієї чи іншої навчальної дисципліни. Насамперед продумую як кейс-метод буде поєднуватися з іншими формами і методами навчання. При цьому усвідомлюю свою нову роль, адже викладач вже не тільки і не стільки джерело інформації, як координатор, який керує процесом, обговорює ситуації і спрямовує учнів до необхідних висновків.

Учню надається можливість перевірити теорію на практиці, активізувати свої здібності, творчо мислити. Практична ситуація викликає інтерес до процесу навчання, оскільки стає ясно, яких знань не вистачає для вирішення проблеми. Кейс – уроки багаторазово підвищують результативність освітнього процесу, так як дозволяють моделювати майбутнє доросле життя учнів і формувати в них позитивну мотивацію до освоєння матеріалу і отримання нової інформації та навчати моделям «як самим навчитися вчитися» надалі.

Запровадження новітніх інформаційних технологій, сучасної комп'ютерної техніки та програмно-інформаційних засобів у навчально-виховний процес дозволяє в комплексі розв'язати

низку актуальних проблем, що постають перед нею в сучасних умовах: підвищити інформаційну культуру майбутнього фахівця, зробити доступним для нього світові інформаційні ресурси; посилити інформаційну насиченість всього навчально-виховного процесу в навчальних закладах країни. Серед основних завдань сучасної освіти головними є завдання розвитку особистості студента, що передбачає формування його здібностей до здійснення самоосвіти, самостійного навчання, виховання, рефлексії власної діяльності. З цією метою в процесі навчання учнів необхідно сформувати в них інформаційно-комунікаційну компетентність, тобто здатність розв'язувати професійні, навчальні завдання. Інформаційно-комунікаційна компетентність є складовою професійної компетентності, яка, за визначенням Я. Лозовецької, являє собою інтегративну характеристику ділових і особистісних якостей фахівця, відображає рівень знань, умінь, досвіду, достатніх для досягнення мети з певного виду професійної діяльності, а також моральну позицію фахівця. Тому одним із основних завдань організації навчально-виховного процесу є пошук шляхів підвищення активності й самостійності навчання учнів, формування у них здатності до неперервного пошуку нових, актуальних знань, грамотного здійснення інформаційних процесів (пошуку, збереження, обробки, поширення інформації), що визначатиме успішність його особистісного зростання. . [2. с.156].

У циклі дисциплін професійної підготовки майбутні обліковці на практичних заняттях набувають досвіду роботи зі спеціальним програмним забезпеченням, за допомогою якого здійснюється автоматизація напрямів господарської діяльності підприємств. Також для вдосконалення процесу засвоєння і накопичення знань, формування в учнів навичок науково-дослідної та практичної діяльності використовуємо розроблені на базі інформаційних систем спеціальні навчальні та контролюючі курси, практичні завдання, ситуаційні ігри, що імітують процеси, які вивчаються. Такі курси, маючи розгалужену структуру, містять навчальні тексти, контрольні питання та коментар до відповідей, завдання для самостійної роботи [3, с.315]. Крім цього, застосування Інтернет-технологій у навчанні сприяє розвитку в учнів логічного мислення, уміння аналізувати й синтезувати інформацію, робити висновки. За допомогою доступу до мережі Internet, спираючись на сучасні телекомунікаційні можливості й новітні засоби введення та збереження даних, організовано одночасний багаторазовий доступ до даних, обмін та спільне користування інформацією. Користувачі мережі мають швидкий, зручний і стандартизований доступ до структурованої алфавітно-цифрової та мультимедіа-інформації, обміну відео- й аудіоінформацією, проведення відеоконференцій тощо (Skype, Padlet, QR-квести, LearningApps, Wordart.com , Kahoot).

Онлайн інструмент Padlet – призначений для створення та наповнення контентом віртуальної дошки (простору) з можливістю спільного редагування. Використовую дошку Padlet для організації групової роботи учнів під час проведення «мозкового штурму», узагальнення й систематизації знань, рефлексії; для розміщення навчальної інформації або завдань для її пошуку; як місце розміщення ідей для проектів та їх обговорення; як інструмент для організації спільної діяльності учнів під час заняття та поза ним. [2. с.157]. QR-коди дозволяють залучити учнів до навчання, організовувати ігрову та дослідницьку діяльність учнів, організовувати QR-квести та багато іншого.

Онлайн нові навчальні матеріали допомагають мені додатково вмотивовувати учнів, урізноманітнювати уроки та робити їх більш сучасними. Більшістю з них можна користуватися на мобільних пристроях учнів, а ще вони містять бібліотеки готових вправ. Наприклад, на своїх уроках пропоную учням LearningApps – онлайн-застосунок зворотнього зв'язку, у якому учні визначають наскільки добре вони засвоїли навчальний матеріал, які питання незрозумілі. Сервіс заснований на роботі з шаблонами: від роботи з картами до розгадування кросвордів і створення карт знань.

Wordart.com – web-сервіс для візуалізації, створення хмари слів. За допомогою хмар слів візуалізую термінологію бухгалтерського обліку з певної теми у більш наочний спосіб. Це сприяє швидкому запам'ятовуванню інформації.

Вікторини та тести допомагають зацікавити учнів темою, полегшити її сприйняття, засвоєння й перевірити знання. Форми Google – ресурс, що має велику кількість шаблонів оформлення, що дозволяє створювати форми до заняття будь-якої теми. Online Test Pad – сайт, де

безкоштовно працюю з конструкторами для створення тестів, кросвордів, опитувань і з діалоговими тренажерами.

Унікальним інструментом для організації групової роботи, рефлексії є MindMeister. Це сервіс, що дає змогу створювати інтелект-карти, використання яких в освітньому процесі забезпечує зворотній зв'язок, зокрема, через підсумкове та формувальне оцінювання.

Досить популярним сьогодні є онлайн сервіс Kahoot. Він дає змогу створювати різні інтерактивні ігри, що складаються з низки запитань із кількома варіантами відповідей. Його використовую не тільки у роботі з учнями, а для перевірки їх знань. Участь в таких іграх сприяє налагодженню спілкування та співпраці у колективі, підвищує рівень обізнаності педагогів в інформаційно-комунікаційних технологіях, стимулює критичне мислення. Ці сервіси набувають своєї популярності, оскільки вони допомагають зекономити свій час, об'єктивно оцінити рівень знань учнів, візуалізувати результати опитування та багато іншого. [5. с.153].

Застосування вище перелічених web-сервісів у моїй практичній діяльності надає можливість інтенсифікувати процес навчання, підвищити рівень професійної підготовки вчителя, сприяє розвитку наскрізних умінь учнів. Теперішнє покоління не уявляє свого життя без гаджетів. Боротися з цим сенсу немає, а от використовувати деякі ігри для навчання можна цілком успішно. Тому намагаємося бути на одній хвилі з учнями.

Знати досконало теорію свого предмета – це сьогодні вже надто мало для того, щоб заволодіти увагою здобувачів освіти. Потрібно використовувати сучасні технології, щоб запускати в колективі інтерактиви типу вікторини чи опитування, урізноманітнити деякі уроки, бо учням властиво гратися. Перевага ІТ-інструментів у тому, що вони допомагають доступніше пояснювати складні теми та демонструвати цікаві приклади. Але ці інструменти ніколи не будуть йти попереду суті викладання, вони просто нададуть йому більшої якості, сучасності та актуальності.

Таким чином, інформаційно-комунікаційні технології виступають як засоби комунікації, самовираження та самореалізації, сприяють самостійній та творчій діяльності здобувачів освіти, підготовці випускників закладів освіти до професійної діяльності в інформаційному суспільстві, сформують інформаційну культуру фахівця.

Перелік використаної літератури:

1. Столяренко Т.А. Використання засобів ІКТ у системі підготовки економістів/ Т.А.Столяренко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2014, № 10 (44). – С.56-62.
2. Паламарчук В.Ф. Інноваційні процеси в педагогіці. Київ, 2018. 156 с.
3. Сідельнікова В.К., Ремзі І.В. Інтерактивне навчання як важливий чинник формування професійної компетентності майбутнього фахівця // Наукове видання «Наукові записки кафедри педагогіки»: Збірник наукових праць. - Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. - Випуск XXXVII. – С. 315 – 319
4. Концепція розвитку економічної освіти в Україні // Освіта України. – 2004. – 23січня (№ 6). – С.
5. Мазур Л.А. Освітні комп'ютерні програми як складова підготовки майбутнього фахівця/Л.А. Мазур// Шляхи удосконалення навчального процесу і необхідність впровадження нових підходів у роботу кафедр медичного університету в сучасних умовах. Тези доповідей навчально-методичної конференції м. Вінниця, 26 лютого 2014 року. – Вінниця, 2014. - С. 153 – 154.
6. Вербило О.Ф. Теоретичні основи навчання економічних дисциплін / О. Ф. Вербило. – К.: Вища школа, 1995. – 167 с.